

Vízia a stratégia TEEK

na obdobie 2022-2030

TRENČIANSKY ENERGETICKÝ ENVIRONMENTÁLNY KLAS TER

Po dlhšej nepravidelnej odbornej spolupráci, piatimi zakladajúcimi členmi bol Trenčiansky energetický environmentálny klaster TEEK <http://www.teek.one/> založený vo februári 2022 ako záujmové združenie právnických osôb (ďalej ako „TEEK“, alebo aj „Združenie“).

Účelom založenia Združenia je vytvoriť podmienky pre koordinovanú a cieľavedomú činnosť jeho členov a partnerských organizácií k úspešnému a efektívnemu podnikaniu pre rozvoj energetiky, ekológie a ekonomiky, a to v sektore výroby, distribúcie, investície, výstavby, vedy a výskumu, spracovania odpadov a znižovania environmentálnych záťaží.

Poslaním Združenia je vytvorením prestížnej a modernej organizačnej štruktúry členov Združenia, jasných pravidiel spoločného fungovania na princípe vzájomnej podpory, solidarity a kooperácie zabezpečovať komplexnú starostlivosť o oprávnené zákonné záujmy a snaženia členov TEEK v efektívnom spoločenskom daní, podnikaní a zastupovaní pred orgánmi štátnej správy, samosprávy, odbornej verejnosti a v obchodných vzťahoch na princípe rovnosti, nediskriminácie a odbornosti s osobitným dôrazom na regionálnu pôsobnosť v rámci Trenčianskeho kraja.

Prijatím stanov TEEK boli jednoznačne definované aj nosné prvky činnosti Združenia:

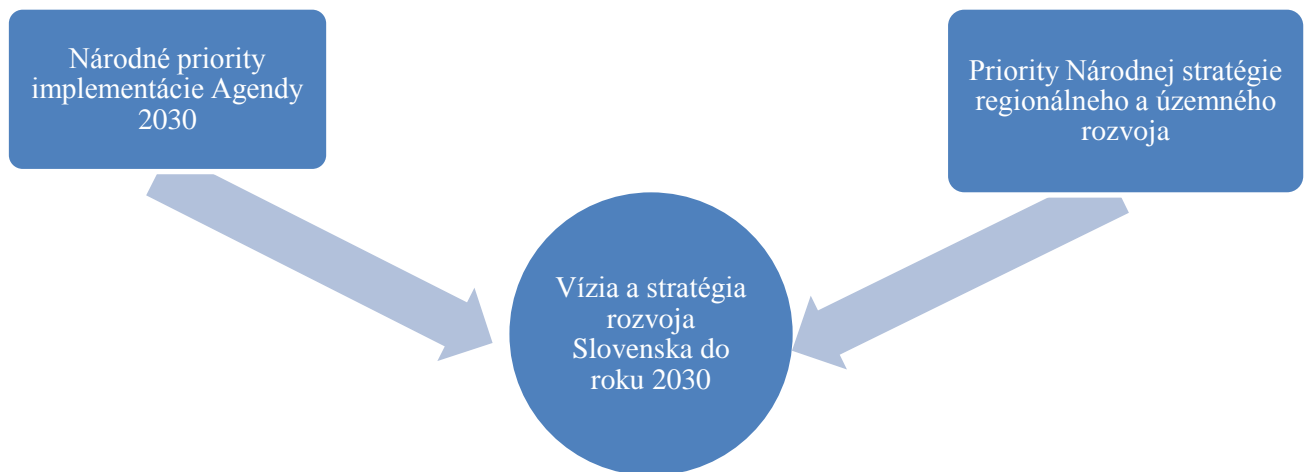
INOVÁCIE   EKOLÓGIA   ENERGETIKA

Dlhodobo spolupracujúci zakladajúci členovia Združenia pred tvorbou a schvaľovaním tejto Stratégia TEEK s ambíciou spoločného pôsobenia najmä v regióne Trenčianskeho samosprávneho kraja, ale aj s prihliadaním na predošlé vlastné podnikateľské činnosti a kooperácie sa inšpirovali návrhom verzie vládneho materiálu na pripomienkovanie z júna 2019, ktoré si už v minulosti spoločne osvojili v znení, v akom sa vtedy uvádzalo:

„Vízia Slovenska v roku 2030: Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov a ich komunít, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov.“ [1].

Počas procesu tvorby *Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030* dokument *Slovensko 2030* vznikol zjednotením dvoch paralelných prúdov práce na úrovni ústredných orgánov štátnej správy:

1. Príprava stratégie udržateľného rozvoja na základe Agendy 2030 OSN,
2. Príprava Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja.

Obrázok 1 Proces tvorby *Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030*

V decembri 2020 na novovzniknutom ústrednom orgáne štátnej správy MIRRI vznikol dokument, s návrhom nového znenia *Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030*:

„Slovensko sú ľudia a regióny pre ich spokojný a plnohodnotný život“ [2]

V súlade s uvedenými návrhmi nadradenej, vládnej vízie a platnej stratégie SR si prostredníctvom svojich zakladajúcich členov aj Združenie vytýčilo vlastnú víziu a motto, ktoré do konca tejto dekády bude charakterizovať jeho ciele.

Vízia TEEK 2030

Systematické inovácie v ekológii a energetike znamenajú udržateľný ekonomický, environmentálny a sociálny rozvoj prostredia, pre zlepšenie kvality života

Pre externú komunikáciu Združenie bude používať aj krátku charakteristiku činnosti svojich členov.

Motto TEEK

Sme združenie pre kvalitný život

Nadradené stratégie a politiky na európskej, národnej a regionálnej úrovni z pohľadu TEEK

Trenčiansky energetický environmentálny klaster TEEK v procese tvorby a kreovania svojich strategických programových dokumentov vychádza z prísnej hierarchie systému podľa schémy:

Obrázok 2 Poloha vízie a stratégie v systéme strategických programových dokumentov TEEK

TEEK v postavení inovatívneho regionálneho združenia členov environmentálne založených priemyselných právnických osôb, ako jeden zo slovenských zástupcov dotknutého podnikateľského sektora sa jednoznačne považuje za sebavedomého reprezentanta veľkej európskej rodiny malých a stredných podnikov (ďalej ako „MSP“).

Z množstva využiteľných nadradených európskych dokumentov pre TEEK sú smerodajnými najmä tie strategické dokumenty, ktoré pomáhajú naplneniu účelu založenia Združenia - efektívneho podnikania pre rozvoj energetiky, ekológie a ekonomiky v sektore výroby, distribúcie, investície, výstavby, vedy a výskumu, spracovania odpadov a znižovania environmentálnych záťaží.

V tejto ďalšej časti Stratégie TEEK, pre potrebu identifikácie podkladov z uvedených, nadradených stratégií voľne citujeme príslušné časti dokumentu, spracovaného predsedom Združenia v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa s kódom projektu: 314011Q371 pre projekt efektívnej verejnej správy Mesta Trenčín [3]

V roku 2015 Európska komisia vydala dokument **Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo**. [4] Tento dokument zásadným spôsobom zmenil pohľad medzi inými, napríklad aj na odpadové hospodárstvo, pretože predstavuje posun od spotrebnej spoločnosti k obehovému hospodárstvu. Dokument sa venuje celému životnému cyklu výrobkov a pre každú časť cyklu stanovuje nové ciele a opatrenia. Zahŕňa tak aj naše záujmové oblasti, ako napr. odpadové hospodárstvo, ale aj environmentálne infraštruktúry.

Nadväzne na tento zásadný dokument v EÚ boli prijaté ďalšie strategické dokumenty [5] a legislatívne predpisy [6], ktoré detailnejšie rozpracovávajú uvedený Akčný plán. V decembri 2019 Európska komisia predstavila **Európsku zelenú dohodu** [7], so snahou stať sa prvým klimaticky neutrálnym kontinentom - teda plán na zabezpečenie udržateľnosti hospodárstva EÚ. Cieľom tejto dohody je premena výziev v oblasti klímy a životného prostredia na príležitosti vo všetkých oblastiach politiky a umožnenie spravodlivej a inkluzívnej transformácie pre všetkých.

V marci 2020 Európska komisia prijala **Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu**. [8] Tento strategický dokument rozpracúva návrhy na dosiahnutie základného cieľa, ktorým je urýchlenie prechodu EÚ na model regeneračného rastu, ktorý by mal zabezpečiť, aby sa spotreba zdrojov udržala v rámci možností planéty. Medzi základné opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa patria:

- udržateľná produktová politika so zameraním na zlepšenie životnosti výrobkov, ich recyklácie, podpora modelu „produkt ako služba“ a iné,
- posilnenie postavenia spotrebiteľov a verejných obstarávateľov, kde sa zvažujú nové horizontálne práva spotrebiteľov (právo na opravu), sprísnenie pravidiel pre zelené verejné obstarávanie
- obehovosť vo výrobných procesoch.

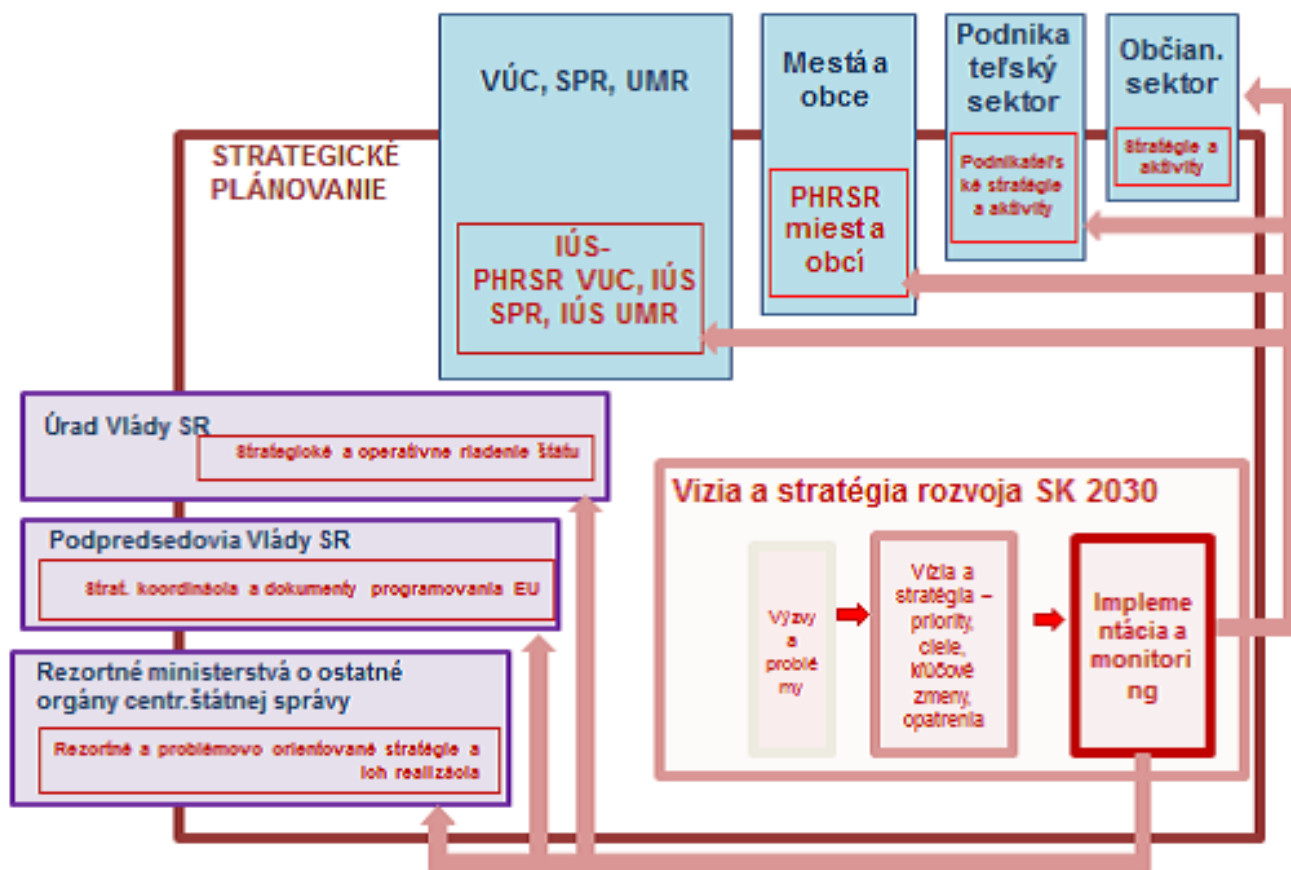
Ako kľúčové skupiny výrobkov zaradené do tejto novej stratégie sa javia elektronika a zariadenia informačných a komunikačných technológií (IKT), batérie a akumulátory, vozidlá, obaly, plasty, textilné výrobky, stavebníctvo a budovy, potraviny, voda a živiny. Zásadným je zameranie na predchádzanie vzniku odpadu vrátane zníženia obsahu nebezpečných látok vo výrobkoch a odpadoch - prerušením obehu nebezpečných látok v životnom cykle. Nevyhnutnou podmienkou je fungujúci trh s druhotnými surovinami. Obehovosť má fungovať na úrovni regiónov, miest a obcí, či jednotlivcov.

EÚ v roku 2000 sa prostredníctvom lisabonskej stratégie zaviazala k ekologickému rastu. Medzi opatrenia na urýchlenie vývoja a širšieho využívania environmentálnych technológií Európska komisia v januári 2004 prijala a následne aj začala implementovať **Akčný plán pre environmentálne technológie (ETAP)** [9] dnes už s 28 opatreniami na zlepšenie vývoja a využívania environmentálnych technológií. Tie sa musia vykonávať na európskej, národnej, regionálnej alebo miestnej úrovni so zapojením priemyslu a príslušných zainteresovaných strán. Tri z najdôležitejších akcií sú technologické platformy, systém overovania environmentálnych technológií a vývoj výkonnostných cieľov. ETAP pozostáva zo širokého balíka opatrení, z ktorých väčšinu je ešte potrebné implementovať.

Pri dodržiavaní stratégií a politík na európskej, národnej alebo aj regionálnej úrovni je pre stratégiu TEEK na mieste vychádzať z aktuálneho zdroja. V súvislosti s integrovaným prístupom k územnému rozvoju takýmto vhodným dokumentom je NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 [10].

V zmysle hierarchie schémy, graficky znázornenej na Obrázku 3 tejto Stratégie TEEK zakladajúci členovia Združenie dbali aj na to, aby svoju stratégiu ako zástupcovia podnikateľského sektora okrem platných európskych politík správne začlenili najmä do implementačného systému domácich, nadradených rozvojových stratégií SR.

Kvôli prehľadnosti, aj v tomto prípade je na mieste uviesť jednoduché a prehľadné grafické znázornenie vzájomných vzťahov rozhodujúcich účastníkov systému:

Obrázok 3 Schéma implementačného systému Vízia a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030

Z nadradených stratégií SR pre Združenie z dokumentu Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027. [11] v časti Návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 – čl. 10 ods. 61 Všeobecného nariadenia z októbra 2021 [12], je uvedený aj pre TEEK aktuálne relevantný CIEĽ POLITIKY 2 – ZELENŠIA NÍZKOUHLÍKOVÁ EURÓPA. Tieto časti dokumentu SR si zakladajúci členovia Združenia považujú jednoznačne za nosnú ideu svojich snažení a preto ich priamo zahrnuli aj do Stratégie TEEK pre roky 2022 – 2030.

Slovenská republika v rámci **Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj** [13] prijala globálne záväzky, ktorými medzinárodné spoločenstvo v predstihu reaguje aj na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Patrí sem napríklad zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti, alebo neudržateľnosť predošlých, prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby - teda komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 s výzvou štátov k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev.

Združenie si uvedomuje, že Agenda 2030 nevyzýva konať len štáty, ale aj jednotlivcov. Chápe, že pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja musíme v prvom rade začať od seba, aby sme mohli našu planétu odovzdať budúcim generáciám ak nie v lepšom, tak minimálne v rovnakom stave.

Sedemnást' cieľov v rámci Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj sú prehľadne znázornené aj graficky, pričom je prístupná aj interaktívna stránka Informačnej služby OSN (UNIS) Viedeň, kde po kliknutí na piktogramy sa objavia dané ciele vysvetľujúce texty [14]

Obrázok 4 Agenda 2030 - Ciele udržateľného rozvoja

Z pohľadu TEEK, ako regionálneho združenia právnických osôb aj *Plán obnovy a odolnosti SR* z aktuálneho roku 2022 [15] môžeme považovať tiež za nadradený národný strategický dokument, ktorý sme pri tvorbe Stratégie TEEK už zohľadnili, podľa jeho predošlých verzii. Tento novo schválený dokument na 808 stranách poskytuje ucelený obraz o potrebných krokoch, ktoré Združenie do roku 2030 bude postupne implementovať podľa aktuálneho vývoja situácie.

Môžeme konštatovať, že ekonomický model aj u slovenskej spoločnosti je zatiaľ predovšetkým lineárny. Ťažíme prírodné zdroje, odnášame ich na opačný koniec sveta, kde sa z nich vyrábajú výrobky. Tie sú distribuované do ďalších kútov sveta, kde ich spotrebitelia kúpia, použijú a vyhodí. Tak vzniká odpad a suroviny vo forme produktov končia na skládkach, v spaľovniach či pohodené vo voľnej prírode.

Podstatou vytvárania zisku v tomto systéme je vysoká spotreba neobnoviteľných surovín, čo logicky nemôže fungovať dlhodobo. Protikladom lineárneho modelu je obehové hospodárstvo, ktoré je od roku 2015 kľúčovou politickou témou v EÚ.

Model obehového hospodárstva má okrem stabilnej ekonomiky zaistiť predovšetkým zdravé životné prostredie. Výnos v tomto systéme je založený na efektívnom využívaní prírodných zdrojov pomocou účinného zhodnocovania. A to nielen materiálov, ale hlavne produktov či ich komponentov. Takto sa výrazne minimalizuje odpad a náklady na vstupné materiály i energiu, potrebné pre výrobu nových výrobkov.

V obehovom hospodárstve sa materiály, ktoré sú súčasťou výrobkov a komponentov, po uplynutí ich životnosti sa zhodnocujú a následne sa vracajú späť do hospodárstva ako nové produkty, alebo druhotné suroviny. Zmierňuje sa tým environmentálna stopa výroby a spotreby a zvyšuje sa bezpečnosť dodávok surovín. Miera dopytu po surovinách je taká vysoká, že aj v prípade premeny všetkého vyprodukovaného odpadu by druhotné suroviny nepokryli všetky požiadavky na ne. Dodávky primárnych surovín budú preto aj naďalej nevyhnutné.

Premena odpadu na zdroj novej suroviny je základným predpokladom zvyšovania efektívnosti využívania zdrojov a uzatvorenia kruhu v rámci obehového hospodárstva.

V čase spracovania Stratégie Združenia, t.j. v aktuálne prebiehajúcim roku 2022 sa na Slovensku posilňuje vnímanie dlhodobu u nás prehliadaných, ale v skutočnosti už dávno predvídateľných európskych politík. S touto, už dlhodobu potrebnou a žiadanou zmenou postoja ústredných orgánov moci a samospráv priamo súvisí aj zmena paradigmy vnímania existencie a nábehu akceptovania občianskych aktivít v oblasti prechodu na obehové hospodárstvo.

Už v úvode spomínaný dokument *Slovensko 2030 ako Národná stratégia regionálneho rozvoja SR* vo svojej *Prílohe č. 1, v časti B. Priority a ciele regionálneho rozvoja* správne definuje tri priority regionálneho rozvoja, a to:

- udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.zmysle

Z tohto pohľadu, uvedený strategický dokument vytvára prepojenie z národnej na regionálnu úroveň.

Tieto priority regionálneho rozvoja sa premietajú do 3 integrovaných, národných rozvojových programov dokumentu *Slovensko 2030*, ktoré sú detailne rozpracované do cieľov, definovania kľúčových zmien, prioritných krokov a potrebných intervencií na dosiahnutie cieľov.

Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-plánovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálno-ekonomické zázemie či znevýhodnenie.

Za Združenie konštatujeme, že dotknutý, pre aktuálne obdobie platný a schválený PHSR TSK [16] spôsobom jeho prípravy a formálneho prerokovania po celú dobu platnosti reaguje len čiastočne na potreby kraja pre jeho ďalší rozvoj ako centra nielen regionálneho, ale aj národohospodárskeho (medzinárodného) významu.

Vzhľadom na skutočné postavenie Trenčianskej župy – TSK v národnom a medzinárodnom kontexte a prioritné témy cieľa vytvorenia podmienok pre hospodársky rozvoj a rast kvality života kraja by v rámci tejto platnej stratégie mal byť už od roku 2013 (resp. aspoň od septembra 2015, t. j. od dátumu jeho spracovania) kladený väčší dôraz na oblasti, ktoré sú rozhodujúce pre zabezpečenie konkurencieschopnosti regiónu z dlhodobejšieho hľadiska. Pre TEEK v ňom chýbajú práve tieto regionálne východiská, ktoré mali slúžiť najme k tomu, aby svoje stratégie mohol s nimi zosúladiť. Preto celý tento nadradený dokument pôsobí nevyvážene a len z povinnosti a formálne spracovaný [17]., keď ani neurčuje nijaké želané smerovanie.

Uvedené nedostatky sa v súčasnosti už odstraňujú pri tvorbe aktuálne vznikajúceho nového strategického dokumentu - Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030 [18]. Tento nový dokument bude súčasne obsahovať aj Integrovanú územnú stratégiu (IUS), ktorá je nevyhnutným dokumentom na čerpanie eurofondov.

Hoci celý proces tvorby PHSR TSK na roky 2022 - 2030 mal byť ukončený už do konca roku 2021, prerokovanie návrhu sa koná v 2. polroku 2022, keď samosprávny kraj spúšťal pripomienkovanie dňa 6.7.2022. [19] Združenie sa do prípravy nového strategického dokumentu aktívne zapája a predloží všetky svoje podklady a námety v stanovenej lehote.

S dôrazom na regionálny charakter Združenia a vychádzajúc zo zamerania a podnikateľskej štruktúry jej zakladajúcich členov, ako aj prepojenia na spriatelené klastrové organizácie [20], alebo spolupracujúcich agentúr a organizácii [21] sme z pohľadu Združenia, pre potrebu určenia **Východiskovej stratégie TEEK** sme vykonali predošlú, podrobnú identifikáciu nadradených stratégií a politik na európskej, národnej a regionálnej úrovni.

Nasledujúca časť predstavuje záverečný dokument, ktorý je výsledkom podľa zakladajúcimi členmi Združenia vytýčenej *Vízie TEEK 2030*, ktorá deklaruje, že

„Systematické inovácie v ekológii a energetike znamenajú udržateľný ekonomický, environmentálny a sociálny rozvoj prostredia, pre zlepšenie kvality života“, takže plne v súlade s mottom už môžeme sformulovať aj heslo TEEK:

Ekologickými inováciami spoločne pre lepší život

Východisková stratégia TEEK

na obdobie 2022-2027

s výhľadom na rok 2030

Preambula:

Trenčiansky energetický environmentálny klaster TEEK je regionálne zamerané záujmové združenie právnických osôb, založené s cieľom budovania partnerstiev prioritne v rámci Trenčianskej župy, pre trvalý rozvoj modernej a systémovej energetickej a environmentálnej politiky, rozvoj priemyslu, životného prostredia a obehového hospodárstva, ako aj rozvoj podnikateľského prostredia s dôrazom na výrobu, distribúciu, investičný rozvoj, výskum, vývoj, vzdelávanie, sociálny rozvoj, ekológiu a implantovanie nových technológií na odľahčovanie environmentálnych záťaží a podporu konkurencieschopnosti hospodárstva SR.

Východisková stratégia TEEK, po podrobnej analýze nadradených stratégií a pre dosiahnutie cieľov svojich členov na obdobie 2022 - 2027 sa zameriava na tri oblasti regionálneho rozvoja.

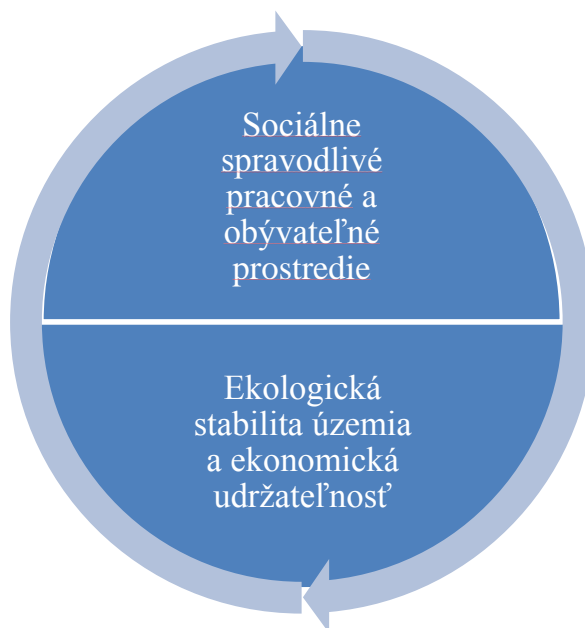
Združenie TEEK prostredníctvom svojej východiskovej stratégie sa podrobnejšie venuje najmä oblastiam, ktoré v zmysle vyššie uvedeného považuje za svoje rovnocenné priority, v konečnom dôsledku riešiacie problémy regiónu trenčianskej župy a v širšom kontexte aj celého Slovenska. Východisková stratégia TEEK na roky 2023 – 2027 má takto postavenú svoju vnútornú hierarchiu:

Priority – strategické ciele – špecifické ciele

TEEK pre zabezpečenie udržateľného regionálneho rozvoja TSK na roky 2023 - 2027 má nasledujúce hlavné priority:

- **Inovatívny, prosperujúci región**
- **Ekologický a energeticky udržateľný región**
- **Sociálne spravodlivý, zdravý a vzdelaný región**

Tieto priority priamo vychádzajú z vízie Združenia o budovaní kvality života, ktorá je samozrejme závislá na zabezpečení ekologickej stability a ekonomickej udržateľnosti, vytvárajúcej sociálne spravodlivé pracovné a obývatel'né prostredie. Minimálne tieto dve požiadavky sú vzájomne prepojenými veličinami, pričom ich možné splnenie sa dá jednoducho aj graficky znázorniť pomocou nasledujúceho obrázka:

Obrázok 5 Kvalita života

Čo sa týka ďalších zložiek tvorby *Východiskovej stratégie TEEK*, ktorými sú jej strategické ciele a špecifické ciele, tak túto oblasť dokáže plne vystihnúť jeden zásadný fenomén 21. storočia, ktorým je potreba vyriešenia súvisiacich väzieb pri kreovaní prechodu na obehové hospodárstvo.

Združenie do roku 2027 za globálny cieľ pokladá predĺženie životného cyklu u 40% regionálnych produktov a výrobkov.

V rámci tejto východiskovej stratégie TEEK vítame, že podľa aktuálne vznikajúceho nového strategického dokumentu Trenčianskej župy [18] hlavným cieľom pre roky 2022-2030 - dokonca

s výhľadom do roku 2040, aj pre TSK je úspešná transformácia kraja na inovatívnu, zelenú regionálnu ekonomiku s vysokou odolnosťou voči dopadom klimatickej zmeny, poskytujúcou kvalitné a dostupne služby svojim obyvateľom s využitím partnerstiev a spolupráce.

Podľa vykonaných rámcových analýz TEEK v systéme navrhnutých priorít a cieľov rozvoja TSK nosnými prvkami stratégie môžu byť najmä tieto princípy:

- využívanie lokálnych potenciálov územia,
- aktivizácia vnútorných zdrojov územia,
- územná spolupráca a partnerstvo.

Tvorba hlavných cieľov Východiskovej stratégie TEEK na obdobie 2022-2027

Premietanie ekologickej vízie Trenčianskej župy v zmysle predošlých častí do tohto strategického dokumentu TEEK sa opiera o základné princípy prechodu na obehové hospodárstvo a rešpektuje v roku 2021 Európskym parlamentom deklarované celoúniové smerovanie, čo znázorňuje Obrázok 6.

Obrázok 6 Schéma obehového hospodárstva, zdroj: Europarl, 2021

Aktuálne, v podmienkach Slovenskej republiky táto schéma predstavuje vhodný sociálno-ekologický a zároveň aj inovatívny ekonomický obchodný model, uprednostňujúci opätovné využívanie a recyklovanie produktov. Pre ľahšie pochopenie, cieľom obehového hospodárstva je čo najdlhšie udržiavať hodnotu výrobkov, materiálov a zdrojov, napríklad aj ich návratom do produkčného cyklu na konci ich používania, pri minimalizovaní tvorby odpadu. Je preto celkom logické, že čím viac výrobkov po skončení životnosti sa vracia späť aj do výrobného procesu, tým menej prírodných surovín sa vyťažuje, čo mimoriadne pozitívne vplýva na životné prostredie.

Pre splnenie globálneho cieľa predĺženia životného cyklu u 40% regionálnych produktov a výrobkov, prierezovým cieľom TEEK je prechod na obehové hospodárstvo.

Európska komisia už od roku 2015 hovorí o efektívnom využívaní zdrojov, napríklad na báze nízkouhlíkovej stratégie a ďalších stratégií EÚ. Doterajšie skúsenosti poukazujú na rozsiahlejšie prínosy obehového hospodárstva v kategórii produktov, emisií a energetickej náročnosti, vrátane zníženia súčasných úrovní emisií oxidu uhličitého. Preto aj hlavné ciele tejto *Východiskovej stratégie TEEK na obdobie 2022-2027* budú v súlade s európskymi prioritami.

Poznámka:

Pre naplnenie hlavných cieľov, vychádzajúcich z priorit tejto východiskovej stratégie členovia a partneri Združenia budú postupne doplňovať zoznam konkrétnych projektov, ktoré TEEK bude v období 2022-2027 v rámci svojho poslania a počas plnenia strategických cieľov sledovať a podporovať. V závislosti na dosiahnutých výsledkoch tohto obdobia, v rámci celkovej koncepcie Vízie a stratégie TEEK na obdobie 2022-2030 budú v zostávajúcich rokoch plnenia 2027-2030 doplnené aj ďalšie spresňujúce strategické, či špecifické ciele. Zároveň s tým nevyklúčujeme ani doplnenie novej, alebo v prípade potreby aj viacerých ďalších rozširujúcich priorit s príslušnými strategickými a špecifickými cieľmi.

Záverečné zhrnutie:

prehľad priorit a hlavných cieľov

Východiskovej stratégie TEEK na obdobie 2022-2027

Priorita 1

Strategický cieľ 1.1

Špecifický cieľ 1.1.1

Inovatívny, prosperujúci región.

Vytváranie inovatívnych spojení a smart riešení.

Uprednostňovať regionálnych služieb klastrov, miestnych sociálnych podnikov alebo obdobných štruktúr (napr. aj sporiteľných, alebo spotrebných družstiev), ako základ na integrovanú spoluprácu rôznorodých sektorov podľa princípu quintuple helix (verejná správa - súkromný sektor - tretí sektor - akademický sektor - výskum/vývoj).

Priorita 2

Strategický cieľ 2.1

Špecifický cieľ 2.1.1

Ekologický a energeticky udržateľný environmentálny región.

Budovanie regionálnych centier obehového hospodárstva.

Využívanie multiplikačných výhod inovatívnej platformy regionálnych environmentálnych služieb P-RES, zameraných na lokálne potreby územia.

Priorita 3

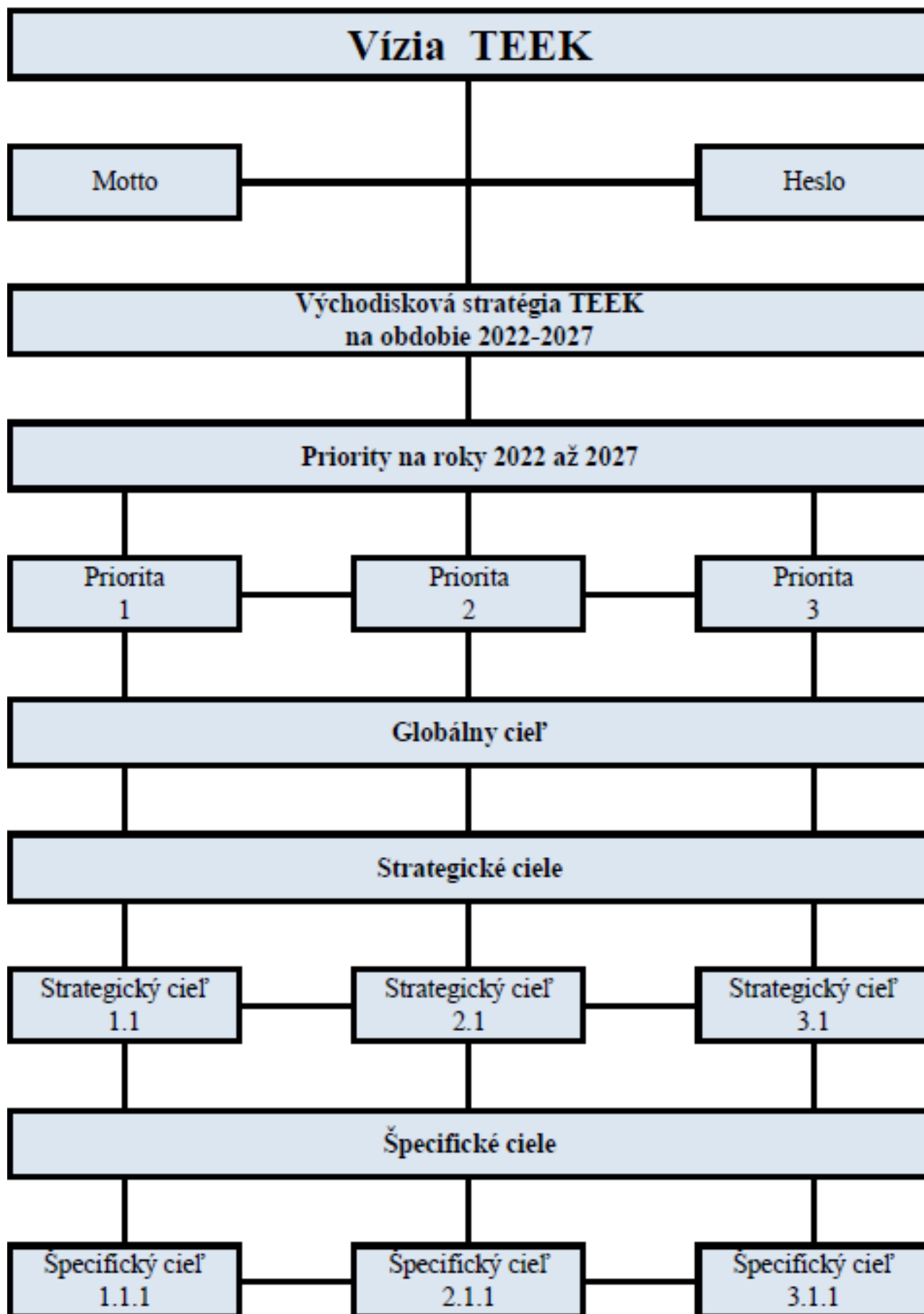
Strategický cieľ 3.1

Špecifický cieľ 3.1.1

Sociálne spravodlivý, zdravý a vzdelaný región.

Podpora malého a stredného podnikania (MSP), transformácia regiónu hornej Nitry z uhoľnej ekonomiky na nové sektory, podpora výskumu a vývoja pre zlepšovanie životného prostredia vo viacerých oblastiach, ako sú napríklad obnoviteľné zdroje energie, smart distribučné siete elektriny, smart riešenia v oblasti energetickej efektívnosti.

Podporiť, vytvárať a v čo najširšom rozsahu, na základe najnovších poznatkov aj využívať systém virtuálnych elektrární.

Obrázok 7 Grafické znázornenie vzájomných väzieb Vízie a stratégie TEEK

Zoznam použitých zdrojov

- [1] ÚRAD PODPREDESEDU VLÁDY SR PRE INVESTÍCIE A INFORMATIZÁCIU NÁVRH Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, verzia na pripomienkovanie z júna 2019, Zdroj: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/03-Vizia-a-strategia-2019-06-18.docx>
- [2] MIRRI, Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 – nové znenie, Bratislava, december 2020, Zdroj: <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/01/Slovensko-2030.pdf>
- [3] Ing. Ján Plesník, Ing. Róbert Kati, EXPERTÍZA PRE PROJEKT EVS – TRENČÍN, Oblasť 7: zásobovanie obyvateľstva, odpadové hospodárstvo a environmentálna infraštruktúra, Zdroj: archív predsedu TEEK, ako spoluautora expertízy
- [4] Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2015)614 final Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (Brusel 2.12.2015), Zdroj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614>
- [5] Napr. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov COM(2018)28 final Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve (Štrasburg 16.1.2018), Zdroj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM%3A2018%3A28%3AFIN>
- [6] tzv. Waste Package:
Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/849 z 30. mája 2018, ktorou sa menia smernice 2000/53/ES o vozidlách po dobe životnosti, 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch a 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení
Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/850 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 1999/31/ES o skládkach odpadov
Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/851 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 2008/98/ES o odpade
Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/852 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov
Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/853 z 30. mája 2018, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1257/2013, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/63/ES a 2009/31/ES a smernice Rady 86/278/EHS a 87/217/EHS, pokiaľ ide o procesné pravidlá týkajúce sa podávania správ v oblasti životného prostredia, a ktorým sa zrušuje smernica Rady 91/692/EHS
- [7] Európska zelená dohoda, Zdroj: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk
- [8] Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu, Zdroj: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2020/75>
- [9] Európsky akčný plán pre environmentálne technológie (ETAP), Zdroj: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC30527>

[10] NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku, Zdroj: https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/06/Nariadenie-2021-1060-CELEX_32021R1060_SK_TXT.pdf

[11] Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027. MIRRI, Zdroj: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/10/Navrh-PD-SR-2021_2027_aktualizovane-znenie-S-TITULKOU.pdf

[12] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021) (ďalej len „Všeobecné nariadenie“), Zdroj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32021R1060>

[13] Agenda 2030, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, Zdroj: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html>

[14] CIELE UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA, Informačná služba OSN (UNIS) Viedeň, Zdroj: https://unis.unvienna.org/unis/sk/topics/sustainable_development_goals.html

[15] Plán obnovy a odolnosti SR, Ministerstvo financií SR, Zdroj: https://www.mfsr.sk/files/archiv/1/Plan_obnovy_a_odolnosti.pdf

[16] PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA TRENČIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA na roky 2013 - 2023, GfK Slovakia s.r.o., september 2015, Zdroj: <https://www.tsk.sk/buxus/docs/PHSR%20FINAL.pdf>

[17] TSK, PHSR TSK na roky 2013- 2023, Rozhodnutie č.j.OU-TN-OSZP2-2015/020392 -003 JAN, Zdroj: Príloha 15, str. 273 -275

[18] TSK Trenčín, PHSR TSK 2022-2030 Draft, https://www.tsk.sk/dokumenty/regionalny-rozvoj/strategicke-dokumenty/phsr/2022/phsr-tsk-2022-2030-draft.html?page_id=950789

[19] TSK Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj spúšťa pripomienkovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja do roku 2030, Zdroj: https://www.tsk.sk/regionalny-rozvoj/strategicke-dokumenty/program-hospodarskeho-a-socialneho-rozvoja-na-roky-2013-2023/trenciansky-samospravny-kraj-spusta-pripomienkovanie-programu-hospodarskeho-rozvoja-a-socialneho-rozvoja-do-roku-2030.html?page_id=950792

[20] Spriatelené klastrové organizácie, ako napríklad aj: Národný energetický klaster NEK, <http://www.nek.sk/>, Ipeľský energetický environmentálny klaster IPEEK, <https://www.ipeek.eco/>, Regionálny priemyselný inovačný klaster Rimavská kotlina REPRIK, <https://www.repriku.eu/>

[21] Spolupracujúce agentúry a organizácie, napríklad aj: Národná recyklačná agentúra Slovensko NARA-SK, <https://www.narask.sk/>, POH, s.r.o. "registrovaný sociálny podnik" <https://www.poh.sk/>